

na świecie i rozumieć głębię Ewangelii. Poprzez przetłumaczone na język polski jego dzieła¹ oraz za pośrednictwem polskich biblistów, którzy czerpią z jego dorobku naukowego oraz duchowego dziedzictwa, jego wpływ obejmuje także nasze kościoły. A był on mistrzem prawowiernym.

Z aprobatą i wdzięcznością czytaliśmy na łamach RBL pojawiające się w nim zwłaszcza w ostatnich latach dowody uznania i pamięci o nestorze katolickiej biblistyki w Europie środkowej i wschodniej – o profesorze Schürmannie². Wyrażał je, mniemam że w imieniu nas wielu, redaktor naczelny ks. profesor Jerzy Chmiel. Składamy mu za to serdeczne Bóg zapłać.

Katowice

KS. STANISŁAW PISAREK

ks. Jerzy Chmiel

DAVID FLUSSER (1917-2000)

W wieku 83 lat zmarł w Jerozolimie David Flusser, jeden z najwybitniejszych hebrajskich znawców chrześcijaństwa i zwojów znad Morza Martwego. Urodzony w 1917 r. w Wiedniu, wychował się w Pradze w środowisku liberalnym. W roku 1938 wyemigrował do Palestyny. Tam studiował filologię i historię judaizmu. Od 1962 r. wykładał w Uniwersytecie Hebrajskim w Jerozolimie. Przedmiotem jego badań naukowych był okres Drugiej Świątyni, Talmud i Nowy Testament. Flusser należał, obok Martina Bubera i Schaloma Ben Chorina do najznakomitszych badaczy zajmujących się Jezusem, którego biografię napisał z hebrajskiego punktu widzenia (tłumaczenie niemieckie *Jesus-Taschenbuch* w Wydawnictwie RoRoRo).

W tej biografii Jezusa Flusser odważnie akcentował historyczność Jezusa i zwracał uwagę na realia Jego życia i hebrajski koloryt Jego nauczania („das jüdische Lokalkolorit des Zeitalters Jesu”).

¹ Między innymi *Słowa Pana, nauka Jezusa o Królestwie Bożym*, Pallottinum, Poznań 1969, s. 426.

² Zob. RBL 1 (1999), s. 1; ks. J. CHMIEL, Medal Bene Merenti PAT dla ks. profesora Heinza Schürmanna (Erfurt 1998), RBL 1 (1999), s. 65, tenże, Hellenistyczna antropologia i etyka w Nowym Testamencie. Konferencja w Erfurcie 1999, RBL 3 (1999), s. 269-270.

Przestrzegał przed nadmiernym faworyzowaniem metod historii form i redakcji ze szkodą dla faktów historycznych. W jednej ze swoich prac napisał: „W zasadzie Synoptycy nie prowadzili propagandy swojego Credo, lecz chcieli przekazać starą tradycję o słowach i czynach Jezusa”¹. Wybitny wiedeński znawca judaizmu i przyjaciel Flussera Kurt Schubert stwierdził, że cytowane powyżej zdanie było metodologicznym programem Davida Flussera.

Kraków

KS. JERZY CHMIEL

R E C E N Z J E I P R Z E G L Ą D Y

Jean-Marie AUWERS, *La composition littéraire du Psautier. Un état de la question*, Cahiers de la Revue Biblique 46, Gabalda, Paris 2000, s. 230

Po dziesięcioleciach królowania analizy gatunków literackich i podejścia do psalmu jako zamkniętej w sobie kompozycji, od przeszło dwudziestu lat postrzega się psalterz coraz częściej jako mniej lub bardziej zwarte dzieło literackie. Monografia J.-M. Auwersa podsumowuje dotychczasowy dorobek naukowy dokonującego się przesunięcia akcentów w interpretacji psalmów.

Publikacja, składająca się z sześciu rozdziałów, streszcza z wielu perspektyw badania kompozycji Księgi Psalmów. Pierwszy rozdział ukazuje przejście od egzegezy psalmów do egzegezy psalterza w oparciu o źródła rabinackie, patrystyczne, przed i po odkryciach w Qumran oraz w podejściu kanonicznym (s. 11-26). Obszerne przedstawienie problematyki związanej ze zbiorami psalmów wypełnia strony drugiego rozdziału (s. 27-76). W centrum uwagi trzeciego rozdziału znajdują się niektóre kryteria i elementy literackie zastosowane w analizach psalterza jako całości literackiej (s. 77-108). Rozdział czwarty syntetycznie ujmuje prace zapatrujące się na psalterz pod kątem tematycznym (s. 109-133). Natomiast piąty rozdział uwypukla związki psalmów z Dawidem, wyrażone w tytułach biograficznych, poprzez próby ponownego odczytania psalmów w od-

¹ *Die konsequente Philologie und die Worte Jesu*, w: *Almanach auf das Jahr des Herrn 1963*, F. Wittig Verlag, Hamburg, 1-37.